

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ของต่างประเทศและประเทศไทย

จากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และบทที่ 3 จะเห็นได้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจศาล มีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรมของศาล สืบเนื่องมาจากสถานการณ์อันอาจกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยมีหน้าที่และอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลความปลอดภัยข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม บุคลากรทรัพย์สิน อาคารและสถานที่ของศาลยุติธรรม อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกสนับสนุนการจับกุมผู้ต้องหาจำเลยหรือบุคคลตามคำสั่งของศาล ซึ่งตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้ แต่จากการศึกษาพบว่ากฎหมายดังกล่าว ยังขาดอำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งและมาตรการจับกุมผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล จึงส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการปฏิบัติหลายประการ

ตามแนวคิดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งได้กำหนดขอบเขตจากการกระทำของประชาชนไว้ หากการกระทำของประชาชนไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้อื่น ในทางกลับกันสามารถใช้สิทธิทางศาล และได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐ อีกทั้งยังได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล โดยการจับกุม การคุมขัง การค้นตัว จะต้องอาศัยอำนาจทางกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชนจะกระทำไม่ได้หากไม่มีเหตุตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ ตลอดจนห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการทรมานหรือทารุณกรรมไว้ด้วย ดังนั้นหลักในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจึงเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติรัฐ โดยรัฐจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสิทธิของประชาชนตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ การกระทำที่เป็นการแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รัฐสามารถกระทำได้เฉพาะเมื่อมีกฎหมาย ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนอนุญาตไว้เท่านั้น ดังนั้น ในบทนี้จึงได้แบ่งประเด็นปัญหาวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นประกอบด้วย

- 1) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล
- 2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจจับกุมผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล
- 3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

4.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

จากการศึกษาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (1) ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ซึ่งบัญญัติไว้ว่า (1) รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล

ประเด็นปัญหาคือ ปัจจุบันการใช้อำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (1) ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล นั้น ได้บัญญัติไว้อย่างกว้าง ไม่มีความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติ จึงส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเกิดความลังเลที่จะออกคำสั่งตามความเหมาะสมต่อบุคคลที่อยู่ภายในบริเวณศาล เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เห็นได้ว่าการกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีหน้าที่และอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล เมื่อพิจารณาเนื้อหาตามบทบัญญัติดังกล่าว พบว่าในเรื่องของการออกคำสั่งต่อบุคคลหรือประชาชนผู้มาติดต่อราชการศาล ซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านการศึกษา อายุและการประกอบอาชีพ ยกตัวอย่างเช่น การออกคำสั่งต่อบุคคลหรือผู้มาติดต่อราชการของศาลให้หยุดเพื่อตรวจค้นสัมภาระ ก่อนที่จะนำเข้าไปในบริเวณศาล ซึ่งเป็นเหตุให้ประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการศาลไม่ได้รับความสะดวกและมักมีปากเสียงกับผู้ปฏิบัติบ่อยครั้ง หรือในกรณีประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการศาลมีพฤติกรรมขัดขวาง ก่อวุ่นวาย หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่น การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต่อการกระทำที่ไม่มีการกำหนดข้อห้ามไว้ หากการใช้สิทธิและเสรีภาพนั้นไม่ส่งผลกระทบหรือเป็นส่งผลต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับการกีดกันตัวบุคคลหรือการกระทำอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตและร่างกายซึ่งไม่สามารถทำได้ เว้นแต่มีเหตุตามสมควรที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาลของประเทศไทย พบว่าปัจจุบันยังไม่มียกเว้นในเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ มีเพียงระเบียบคณะกรรมการศาลยุติธรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2550 ข้อ 15 (2) การตรวจค้น (ก) โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำทางเข้าออกสอดส่อง ดูแลความเรียบร้อยของบุคคลที่เข้าออกบริเวณอาคาร และป้องกันมิให้บุคคลพกพาอาวุธเข้าในอาคาร (ค) ในกรณีที่มีเหตุสงสัยหรือพบสิ่งผิดปกติให้แจ้งหัวหน้าเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือผู้อำนวยการ หรือผู้ได้รับมอบหมาย หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำศาล เพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมก่อนที่จะอนุญาตให้เข้าไปในอาคาร (จ) ให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทำการตรวจค้นบุคคลได้ทันที หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นจะมีอาวุธติดตัวมาด้วย และให้ควบคุมบุคคลนั้นไว้แล้วจึงรายงานให้ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนราชการศาลยุติธรรมทราบ อย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานตำรวจศาล เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตาม พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 10 มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จึงต้องนำบทบัญญัติในเรื่องของการกำหนดฐานความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368 วรรคหนึ่ง มาบังคับใช้กับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

จากการศึกษาพบว่า แม้กฎหมายจะกำหนดไว้โดยชัดแจ้งว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานจะต้องเป็นการสั่งการตามอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ก็ตาม แต่การที่บุคคลไม่ปฏิบัติตามคำสั่งก็ไม่ทำให้ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานหนึ่ง ไปเสียทั้งหมด เพราะหากกฎหมายดังกล่าวได้มีการกำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้ละเว้นหรือให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นไว้อยู่แล้ว ก็ให้มีความผิดตามกฎหมายดังกล่าว ดังนั้นผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368 วรรคหนึ่ง อีก ตามแนวทางคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3561/2563 ซึ่งวางแนวทางไว้ว่า การที่จำเลยไม่ยอมให้ทดสอบว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะจับหรือเมาสุราด้วยวิธีการตรวจวัดลมหายใจของเจ้าพนักงานจราจรนั้นเป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานจราจร อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งบัญญัติไว้เป็นพิเศษในมาตรา 142 วรรคสอง ความว่า เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถ ในกรณีที่มีพฤติการณ์อันควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) และ (2) ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะจับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่ ซึ่งหากฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้จะมีส่วนที่ว่าด้วยบทกำหนดโทษในมาตรา 154 (3) โดยระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินหนึ่งพันบาท จึงเห็นได้ว่า การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเช่นนี้ พระราชบัญญัติจราจรทางบก

พ.ศ. 2522 กำหนดโทษไว้โดยเฉพาะเป็นพิเศษแล้ว ดังนั้น กรณีจึงไม่เป็นเรื่องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตามความหมายของมาตรา 368 แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นบทกฎหมายทั่วไป การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 368 วรรคหนึ่ง

ดังนั้น บทบัญญัติของกฎหมายที่มีการกำหนดโทษในการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานจราจร ย่อมแสดงให้เห็นว่ากฎหมายนั้นต้องการแยกกรณีเกี่ยวกับเรื่องนั้น ออกเป็นความผิดและบทลงโทษเป็นพิเศษ โดยไม่พิจารณาร่วมกับความหนักเบาของโทษฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ซึ่งเป็นบทกฎหมายกฎหมายทั่วไปมุ่งหมายที่จะลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้โดยทั่วไป ซึ่งการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาลที่ปฏิบัติผ่านมานั้น เป็นการอาศัยใช้ความยินยอมสละสิทธิของประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการของศาลเท่านั้น ซึ่งมีใช้การใช้อำนาจตามที่กฎหมายรับรองว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างชัดเจน จึงเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในทางปฏิบัติมักจะทำให้เกิดความขัดแย้งหรือถกเถียงระหว่างประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการของศาลกับเจ้าพนักงานตำรวจศาล และอาจสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการของศาลที่ไม่ได้รับความสะดวกในการมาติดต่อราชการของศาล

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อไม่มีการกำหนดอำนาจอย่างชัดเจน โดยให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีอำนาจในการออกคำสั่งต่อบุคคลหรือประชาชนผู้มาติดต่อราชการของศาลนั้น หากจะนำอำนาจตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้เพื่อกำหนดความผิดในบริเวณศาล ก็อาจเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งขัดแย้งกับหลักความชอบด้วยกฎหมาย โดยได้กำหนดไว้ว่า ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพบริบูรณ์ จะไปกระทำการจำกัดเสรีภาพของประชาชนนั้นทำไม่ได้ การที่รัฐจะใช้อำนาจใดต่อประชาชนนั้น รัฐต้องมีอำนาจตามกฎหมายจึงจะกระทำได้ และจะต้องมีกฎหมายกำหนดขอบเขตและกระบวนการของการใช้อำนาจอย่างชัดเจน จึงมีความเห็นว่าการนำบทบัญญัติในเรื่องการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาบังคับใช้ในกรณีการออกคำสั่งต่อบุคคลของเจ้าพนักงานตำรวจศาล อีกทั้งการใช้อำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาลของเจ้าพนักงานตำรวจศาลนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นภายในบริเวณศาล ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของเจ้าพนักงานตำรวจศาล จึงเห็นควรกำหนดอำนาจในการออกคำสั่งต่อบุคคลที่ชัดเจน เพื่อเป็นการรับรองสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจศาล

หากเปรียบเทียบกับกฎหมายรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย ปรากฏว่ามีหน่วยหน่วยงานรักษาความปลอดภัย ที่มีชื่อเสียงและมีประสิทธิภาพอีกหน่วยงานหนึ่ง

มีชื่อเรียกว่า “The Office of the Sheriff หรือ Sheriff” ถูกตั้งขึ้น โดยกฎบัตรแห่งความยุติธรรม เมื่อปี ค.ศ. 1824 มีบทบาทและหน้าที่รักษาความปลอดภัยของศาล อีกทั้งยังได้ตรากฎหมายขึ้น เฉพาะเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในขอบเขตของศาล ได้แก่ การรักษาความปลอดภัย การดูแลระบบลูกขุน การส่งหมาย คำสั่ง และการบังคับให้เป็นไปตามหมาย คำสั่งและคำพิพากษาของศาล รวมไปถึงหมายจับของศาล และกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย ไว้โดยเฉพาะเพื่อบังคับใช้ เช่น การค้นบุคคลและยานพาหนะ การริบทรัพย์สินต้องห้าม การจับเฉพาะกรณีที่ถูกคนนั้น ได้กระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความปลอดภัยศาล ค.ศ. 2005 (New South Wales Australia, Court Security Act 2005) โดยมีการบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจในการออกคำสั่งตามความเหมาะสมของเจ้าพนักงานไว้เป็นการเฉพาะ ตามมาตรา 14 (1) ถึง (11) กำหนดให้เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยศาล อาจออกคำสั่งแก่บุคคลในบริเวณศาลตามความเหมาะสม โดยกำหนดให้การออกคำสั่งนั้นจะต้องมีการเตือนว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงทำให้เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย สามารถใช้อำนาจในการออกคำสั่งกับบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีหลัก ไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นการใช้อำนาจของรัฐจึงต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งเท่านั้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภายในบริเวณศาลเป็นพื้นที่พิเศษ ที่ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกฝ่าย จึงต้องมีความระมัดระวังในเรื่องของการรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีความแตกต่างไปจากสถานที่โดยทั่วไป และเคยเกิดเหตุแห่งความไม่ปลอดภัยเกิดขึ้นมาแล้วหลายต่อหลายครั้ง เจ้าพนักงานตำรวจศาล จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจในการออกคำสั่งแก่บุคคลผู้มาติดต่อราชการของศาล มิเช่นนั้นการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในปัจจุบันอาจเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลก็เป็นได้

ดังนั้น หากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 โดยกำหนดอำนาจในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ไว้เป็นการเฉพาะ และไม่นำประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ในกรณีที่ประชาชนหรือผู้ที่มาติดต่อราชการของศาลไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล จะทำให้ไม่เกิดปัญหาว่าเจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งหรือไม่ และเพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการรักษาความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

4.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจการจับกุมผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

จากการศึกษาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (2) ได้กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้ ซึ่งบัญญัติว่า (2) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล ประเด็นปัญหาคือ หากบุคคลผู้มาติดต่อราชการของศาลมีพฤติกรรมขัดขวางบุคคลอื่น การคุกคาม ก่อแค้น หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นในบริเวณศาล เมื่อได้รับคำเตือนให้หยุดการกระทำดังกล่าวแล้วแต่ยังยืนยันที่จะกระทำความผิดต่อไป เป็นต้น อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ไม่ได้มีการกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีอำนาจในการจับกุมผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ไว้เป็นการเฉพาะ

นอกจากนั้นด้วยความจำเป็นในเรื่องความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาหรือตุลาการเป็นศูนย์กลางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ ศาลจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เสียหายหรือผู้ที่อาจตกเป็นผู้เสียหายได้รับการเยียวยาและได้รับความคุ้มครอง จึงต้องมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยและปราบปรามการกระทำความผิดภายในบริเวณศาล โดยพฤติกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินของผู้พิพากษาและบุคลากรในสำนักงานศาลยุติธรรม ปัจจุบันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อตัวผู้พิพากษาเองและบุคลากรของศาล นับวันจะยังมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งการก่ออาชญากรรมปรับเปลี่ยนไปตามรูปแบบความคิดของบุคคลในสังคม ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นที่ยุติธรรมและอิสระได้ สิ่งที่สำคัญคือจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยทั้งหลาย ระบบการรักษาความปลอดภัยที่สามารถเป็นหลักประกันความปลอดภัย เจ้าพนักงานตำรวจศาลจึงมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดภายในบริเวณศาล โดยสร้างความเชื่อมั่นให้กับศาลและบุคลากรในสำนักงานศาลยุติธรรม จะช่วยส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี อันเป็นงานหลักของศาลสามารถดำเนินไปได้ด้วยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เมื่อมีผู้กระทำความผิดภายในบริเวณศาล เจ้าพนักงานตำรวจศาล สามารถใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เสมือนเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดภายในบริเวณศาล การจับกุม จึงถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญา และเป็นการพิสูจน์ความผิดรวมถึงบทลงโทษผู้กระทำความผิดที่แท้จริง จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ในการจำกัดเสรีภาพทางร่างกายของผู้ที่กระทำความผิดได้เท่าที่จำเป็น และมีเหตุอันสมควร โดยหลักแล้วจะกระทำการจับกุมบุคคลนั้นจะกระทำไม่ได้ ตามทฤษฎีการ

ดำเนินคดีอาญารูปแบบหลักนิติธรรม กล่าวคือ เป็นการมุ่งเน้นสิทธิเสรีภาพของบุคคลและของผู้ถูกกล่าวหาเป็นสำคัญ จึงต้องมีกฎหมายจำกัดอำนาจของเจ้าพนักงาน ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับมาตรการบังคับ และต้องมีหลักประกันให้กับประชาชนว่าผู้บริสุทธิ์จะต้องไม่ถูกลงโทษ ดังนั้น การจับกุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 จึงห้ามมิให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับตัวบุคคลใด โดยไม่ต้องมีหมายจับหรือคำสั่งศาล แต่เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี จึงได้มีการกำหนดข้อยกเว้นการกระทำของเจ้าพนักงานเอาไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 (1) ถึง (4) กล่าวคือ เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือพบเห็นบุคคลมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยมีเครื่องมืออาวุธ หรือวัตถุอื่นอันสามารถใช้ในการกระทำความผิด

ดังนั้น การมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล มาตรา พ.ศ. 2562 มาตรา 10 จึงมีผลเชื่อมโยงให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะสามารถใช้อำนาจได้ตามกฎหมาย เช่น การสืบสวน การค้น การยึด การจับ และการควบคุมตัว แต่การใช้อำนาจดังกล่าวต้องใช้เพียงเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าพนักงานตำรวจศาล เท่านั้น ซึ่งมีได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับอำนาจในการจับกุมผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

อย่างไรก็ตามอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (2) มีเจตนารมณ์ในการมุ่งเน้นที่จะควบคุมอาชญากรรม โดยให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ แม้อาจจะมีการล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของบุคคล แต่เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมและบรรลุปเป้าหมายในการควบคุมอาชญากรรม สร้างความสงบเรียบร้อยในสังคมย่อมนำได้ การจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในกรณีที่มิบุคคลฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล เป็นการจับกุมโดยไม่ต้องมีหมายจับและเป็นความผิดซึ่งหน้า เมื่อมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้ฝ่าฝืนหรือกระทำความผิดต่อกฎหมายนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการตัดองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ที่มีสาเหตุในการเกิดอาชญากรรม 3 ด้าน คือ ผู้กระทำความผิด เหยื่อ และโอกาส ประกอบกับแนวคิดการควบคุมตัวไว้ในอำนาจรัฐ โดยอาศัยเหตุที่รัฐ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและมีหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินของพลเมืองด้วย ดังนั้นเมื่อเกิดการกระทำความผิด รัฐจึงมีความจำเป็นที่ต้องตรวจสอบหาความจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย อันเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมประการหนึ่งและเป็นการรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย อย่างไรก็ตามการดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด

นั้น เจ้าหน้าที่ต้องอาศัยหลักในการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ (Use of Force) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและหลักมนุษยธรรม ไม่กระทำการจับกุมผู้กระทำความผิดโดยใช้ความรุนแรงเกินกว่าเหตุ

เมื่อเปรียบเทียบกฎหมายกับรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย พบว่าพระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 (New South Wales Australia, Court Security Act 2005) มาตรา 16 ได้มีบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับอำนาจในการจับกุมของเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยศาลไว้ โดยกำหนดว่า เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยมีอำนาจจับกุมในบริเวณศาลโดยไม่ต้องมีหมายจับ ถ้าหากบุคคลนั้นกำลังกระทำความผิดกฎหมายภายใต้บทบัญญัตินี้ หรือพนักงานรักษาความปลอดภัยมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดกฎหมายนี้ และตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดว่า การใช้กำลังทั่วไปของเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยเจ้าพนักงานต้องใช้อำนาจในการรักษาความปลอดภัยในศาลกับบุคคลหรือวัตถุ ตามความจำเป็นอันเหมาะสมเพื่อใช้อำนาจ ซึ่งเป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือการใช้อำนาจโดยของรัฐต้องมีอำนาจตามกฎหมายจึงจะกระทำได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและไม่ฝ่าฝืนขอบเขตในการใช้อำนาจของรัฐ

จะเห็นได้ว่า การจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล เป็นการปราบปรามการกระทำความผิดภายในบริเวณศาล เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน บุคลากรและผู้พิพากษา อันแสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ของหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งในปัจจุบันการใช้อำนาจจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจศาล เป็นการเชื่อมโยงอำนาจกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมิได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้ผู้ปฏิบัติพลาดพลั้งในการใช้ดุลพินิจของตนที่จะบังคับใช้อำนาจกฎหมาย และเพื่อไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น

ดังนั้น หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 โดยกำหนดอำนาจการจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นการเฉพาะ เช่นเดียวกับกฎหมายรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย จะสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดภายในบริเวณศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับประชาชน บุคลากรของศาลและผู้พิพากษาต่อไป

4.3 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

จากการศึกษาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 พบว่า กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ไว้ แต่มิได้มีการกำหนดมาตรการในการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล แต่อย่างใด ประเด็นปัญหาคือเมื่อไม่ได้มีการกำหนดมาตรการในการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้ เมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีวัตถุประสงค์ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล รักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สิน ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และการคุ้มครองข้าราชการตุลาการ อาคารสถานที่ ทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม โดยไม่ได้ประสงค์ที่จะบังคับใช้กฎหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดหรือปราบปรามการกระทำความผิดแต่อย่างใด แต่หากมีบุคคลที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดขวาง คุกคาม ข่มขู่ หรือสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการของศาล และเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นภายในบริเวณศาล เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจศาลได้ออกคำเตือนและมีคำสั่งให้หยุดการกระทำความผิดแล้ว ยังเพิกเฉยจนนำไปสู่การจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจศาล แม้ว่าพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 10 ได้กำหนดให้ เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายและสามารถใช้อำนาจได้ก็ตาม แต่ยังคงต้องนำประมวลกฎหมายอาญามากำหนดฐานความผิดและบทลงโทษให้แก่ผู้กระทำความผิด อีกทั้งยังต้องดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพียงความผิดลหุโทษ หรือเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงไม่ถึงกับคดีอาญาอย่างชัดเจน เช่น การประพฤติตนไม่เรียบร้อยภายในบริเวณศาล เป็นต้น

กรณีตัวอย่าง เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2564 กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมชวนกันมาทำกิจกรรมยื่นจดหมายราชขอยุติธรรม พร้อมทั้งยื่นอ่านกลอนตุลาการอภิวัฒน์ที่ศาลอาญา โดยมีกลุ่มบุคคลดังกล่าวเข้ามาบริเวณศาล รวมตัวกันอยู่ที่บริเวณบันไดทางขึ้นหน้าศาล ซึ่งมีการใช้เครื่องขยายเสียงและตะโกนข้อความปลอญเพื่อนเรา โดยระหว่างที่มีการทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในศาลอาญา ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งร่วมอยู่ในกลุ่มได้วิ่งผ่านแนวรั้วแผงเหล็กที่กั้นอยู่หน้าบันไดทางขึ้นศาลอาญา พร้อมโปรยแผ่นกระดาษและพยายามหลบหลีกเจ้าหน้าที่ศาลอาญา โดยขณะวิ่ง ยังตะโกนสรุปข้อความว่า “ตุลาการเช่นนี้ อย่ามีเลย” และพูดผ่านเครื่องขยายเสียงข้อความอื่นด้วย ซึ่งในขณะที่เกิดเหตุได้มีเจ้าพนักงานตำรวจศาลชาย - หญิงปฏิบัติหน้าที่อยู่แต่ไม่ได้ดำเนินการจับกุมตัวผู้ก่อเหตุดังกล่าวแต่อย่างใด เพียงแต่ยื่นเป็นโล่มนุษย

ป้องกันผู้ก่อเหตุไม่ให้เข้าไปภายในตัวอาคารของศาลอาญา และรองนกว่ากลุ่มผู้ชุมนุมออกไปจากบริเวณศาลอาญา เป็นต้น

จากคำพิพากษากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องพบว่า ศาลยุติธรรมได้ออกระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2550 ได้วางมาตรการในการรักษาความปลอดภัยศาลไว้ โดยกำหนดมาตรการดังนี้ 1) การจัดสถานที่ 2) การจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย 3) การควบคุมและแบ่งแยกพื้นที่ 4) การกำหนดเขตและสิทธิการเข้าออกบริเวณศาล 5) การออกบัตรอนุญาตต่าง ๆ 6) การควบคุม ได้แก่ การติดบัตรผู้ได้รับอนุญาต การจัดที่พักให้กับผู้มาติดต่อราชการศาล 7) การตรวจค้น ได้แก่ ตรวจค้นกระเป๋าหรือสัมภาระบริเวณทางเข้าอาคาร ป้องกันไม่ให้ผู้ใดนำอาวุธเข้าไปภายในบริเวณศาล ซึ่งใช้บังคับกับบุคลากร ผู้พิพากษาและผู้ปฏิบัติงานให้แก่ศาลยุติธรรม รวมถึงผู้มาติดต่อราชการของศาลด้วย โดยให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เจ้าพนักงานตำรวจประจำศาล (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ผู้อำนวยการประจำศาลหรือหัวหน้าส่วนราชการและผู้ที่ได้รับมอบหมาย อันจะเห็นได้ว่าตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2550 เป็นเพียงมาตรการในการรักษาความปลอดภัยที่ถูกกำหนดไว้เป็นแนวทางเท่านั้น

ส่วนข้อกำหนดของศาลอาญาว่าด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาลอาญา พ.ศ. 2564 เมื่อนำมาพิจารณาแล้วพบว่า ข้อกำหนดดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในบริเวณศาลอาญา โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 30 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 มาบังคับใช้ โดยกำหนดไว้ดังนี้ 1) ห้ามมิให้ผู้ใดประพฤติตน ใช้คำพูดหรือกริยาในทางที่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ก่อความรำคาญ ส่งเสียงดัง หรือในทางประวิงการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี หรือในทางพุ่มเพอຍเกินสมควร หรือกระทำในลักษณะที่เป็นการข่มขู่ จู่ใจ สนับสนุนใด ๆ ในการกระทำดังกล่าวในห้องพิจารณาคดี หรือภายในบริเวณศาลอาญา รวมถึงกระทำการอื่นในทำนองเดียวกัน ตลอดทั้งให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจตราคัดกรองอนุญาตให้บุคคลใด เข้า - ออก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น 2) ห้ามมิให้บุคคลใด ๆ ที่เคยกระทำตามข้อ 1 เข้ามาในห้องพิจารณาคดีหรือภายในบริเวณศาลอาญา เว้นแต่เป็นคู่ความในคดี 3) ห้ามมิให้พกพาอาวุธหรือวัตถุอื่นใดที่สามารถใช้เป็นอาวุธ หรือสิ่งผิดกฎหมายทุกชนิด เข้ามาในห้องพิจารณาหรือในบริเวณศาลอาญา 4) ห้ามนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ กล้องถ่ายรูปหรือวิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง หรือเครื่องมืออื่นใดในทำนองเดียวกันเข้ามาในห้องพิจารณาคดี เว้นแต่ได้รับอนุญาต หรือได้มีคำสั่งให้ดำเนินการเป็นอย่างอื่น 5) ห้ามบันทึกภาพหรือเสียง หรือทั้งภาพและเสียง ไม่ว่าจะเป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ถ่ายทอดสดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (Live) หรือถ่ายภาพ ภาพยนตร์ หรือกระทำ

อื่นใดในทำนองเดียวกัน รวมทั้งกระทำการใด ๆ ให้ปรากฏและเผยแพร่ ซึ่งภาพและเสียงหรือทั้งภาพและเสียงในห้องพิจารณาคดีหรือในบริเวณศาลอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาต 6) ห้ามมิให้นำหรือใช้โทรโข่ง ไมโครโฟน เครื่องขยายเสียง รวมถึงอุปกรณ์ขยายเสียงต่าง ๆ หรือการกระทำอย่างอื่นให้ทำนองเดียวกัน ภายในศาลอาญาหรือบริเวณรอบศาลอาญา เว้นแต่ได้รับอนุญาต ผู้ใดฝ่าฝืนการกระทำดังกล่าว ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 31 ได้กำหนดว่าการกระทำอย่างใดดังกล่าวต่อไปนี้ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล 31 (1) ขัดขืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาล อันว่าด้วยการรักษาความเรียบร้อยหรือประพฤติดนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล

ในส่วนนี้จะพบว่าความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นอำนาจโดยตรงของศาล ในการพิจารณาและกำหนดบทลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษทางอาญาในรูปแบบของทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นวิธีการลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดในลักษณะเดิมขึ้นอีก โดยใช้วิธีการลงโทษเป็นการข่มขู่บุคคลในสังคมให้เกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับและไม่กล้าที่จะลงมือกระทำความผิดอีก

หากเปรียบเทียบกฎหมายในรัฐนิวเซาท์เวลส์ เคอร์รัฐออสเตรเลีย ได้มีการกำหนดมาตรการในการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยศาลตามพระราชบัญญัติรักษาความปลอดภัยศาล ค.ศ. 2005 (New South Wales Australia, Court Security Act 2005) มาตรา 14 (3) โดยกำหนดว่า ถ้าเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยศาล ได้ให้คำแนะนำแก่บุคคลและบุคคลนั้น ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยอาจให้คำแนะนำอีกครั้งและต้องเตือนบุคคลนั้นอีกครั้งว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอาจเป็นความผิด (4) บุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ให้ไว้ตามข้อ (3) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องรับโทษ 20 หน่วยโทษ

หากมีการกำหนดมาตรการในการลงโทษทางอาญาจะต้องนำหลักแห่งความได้สัดส่วนมาปรับใช้ในการกำหนดโทษทางอาญา กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการควบคุมดุลพินิจของฝ่ายปกครองหรือองค์กรของรัฐภายใต้หลักนิติรัฐให้เป็นไปตามกฎหมายและสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่สมเหตุสมผล ดังนั้นการแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายจึงต้องใช้ดุลพินิจตามหลักการสัดส่วน ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ (1) มาตรการหรือวิธีการที่เหมาะสม และสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ (2) มาตรการหรือวิธีการที่เหมาะสมและความจำเป็นเมื่อไม่สามารถที่จะเลือกมาตรการอื่นได้ อีกทั้งมาตรการที่เลือกนั้นจะต้องมีผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานน้อยที่สุด (3) มาตรการหรือวิธีการ นอกจากจะเป็นมาตรการที่มีความเหมาะสมและจำเป็นแล้ว รัฐจะต้องชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์มหาชนที่จะได้รับกับประโยชน์เอกชนที่จะเสียไป เนื่องจากปฏิบัติตาม

มาตรการดังกล่าว ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการข่มขู่ยับยั้ง กล่าวคือ โทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับ จะต้องมีความเหมาะสมกับความหนักเบาของการกระทำความผิดและต้องเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ เพื่อก่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่กล้าที่จะกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ามีการกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล แต่ผู้กระทำความผิดก็ยังคงเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเช่นเดิม ซึ่งอาจทำให้มีคดีความเพิ่มมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันรัฐนำหลักกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อเลี่ยงการดำเนินคดีและวิธีการลงโทษ ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดถูกตีตราจากสังคม (2) เพื่อเลี่ยงโทษทางอาญาที่ไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดบางประเภท (3) เพื่อลดปริมาณคดีและลดความแออัดของผู้ต้องหาในเรือนจำ ประกอบกับแนวคิดที่ว่ากระบวนการยุติธรรมไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะการจับตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยมุ่งผลของการแก้แค้นทดแทนข่มขู่ยับยั้ง และตัดโอกาสเพื่อไม่ให้กระทำความผิดซ้ำอีก เท่านั้น โดยต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการฟื้นฟูความเสียหายหรือผลกระทบจากการกระทำความผิดให้แก่สังคม

การที่พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ไม่ได้กำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาลเอาไว้อย่างชัดเจน จึงส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะต้องนำกฎหมายอาญา ระเบียบ และข้อกำหนดอื่นของศาลมาบังคับใช้โดยอนุโลมในการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ดังนั้น หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 โดยกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้เป็นการเฉพาะ ในลักษณะเดียวกันกับกฎหมายของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจศาลมากยิ่งขึ้น